

BÁO CÁO

Đánh giá thực trạng quan hệ xã hội có liên quan đến dự thảo Nghị quyết quy định về cung cấp miễn phí sách giáo khoa cho học sinh, học viên trên địa bàn tỉnh Cà Mau

Căn cứ Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật số 64/2025/QH15, được sửa đổi, bổ sung bởi Luật số 87/2025/QH15; Công văn số 8428/UBND-KGVX ngày 02/6/2026 của Ủy ban nhân dân tỉnh về việc đôn đốc thực hiện các nhiệm vụ thuộc lĩnh vực giáo dục và đào tạo (lần 1); Công văn 10706/UBND-KGVX ngày 05/7/2026 của Ủy ban nhân dân tỉnh về việc soạn thảo Nghị quyết của Hội đồng nhân dân tỉnh quy định về cung cấp miễn phí sách giáo khoa cho học sinh, học viên trên địa bàn tỉnh Cà Mau;

Sở Giáo dục và Đào tạo đã tiến hành đánh giá thực trạng quan hệ xã hội có liên quan đến dự thảo Nghị quyết quy định về cung cấp miễn phí sách giáo khoa cho học sinh, học viên trên địa bàn tỉnh Cà Mau. Kết quả như sau:

I. BỐI CẢNH THỰC HIỆN ĐÁNH GIÁ

1. Bối cảnh trong nước liên quan đến các quan hệ xã hội

Giáo dục phổ thông và giáo dục thường xuyên là lĩnh vực được Nhà nước ưu tiên đầu tư nhằm bảo đảm quyền học tập của công dân. Trong những năm gần đây, việc triển khai Chương trình giáo dục phổ thông 2018 theo phương thức xã hội hóa biên soạn và phát hành sách giáo khoa đã tạo điều kiện đa dạng hóa nguồn sách, song cũng làm phát sinh áp lực chi phí đối với nhiều gia đình, nhất là hộ nghèo, cận nghèo, gia đình ở vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số và khu vực ven biển của tỉnh Cà Mau.

Theo quy định hiện hành, ngân sách nhà nước đã thực hiện nhiều chính sách hỗ trợ giáo dục như miễn, giảm học phí; hỗ trợ chi phí học tập; hỗ trợ đối tượng chính sách, người có công, học sinh vùng khó khăn. Tuy nhiên, sách giáo khoa chưa được quy định là khoản hỗ trợ đối với tất cả học sinh, học viên. Quan hệ xã hội phát sinh trong thực tiễn là nhu cầu được hỗ trợ hoặc cung cấp miễn phí sách giáo khoa của người học và trách nhiệm của cơ quan nhà nước trong việc bảo đảm điều kiện học tập cơ bản.

Tại tỉnh Cà Mau, điều kiện kinh tế - xã hội ở nhiều nơi còn nhiều khó khăn; vẫn còn hộ nghèo, cận nghèo ở một số địa bàn; ảnh hưởng của biến đổi khí hậu, sạt lở, xâm nhập mặn và điều kiện đi lại khó khăn tác động đến đời sống của người dân. Việc phải tự chi trả toàn bộ chi phí sách giáo khoa đầu năm học là gánh nặng

đối với nhiều gia đình, ảnh hưởng đến cơ hội tiếp cận giáo dục bình đẳng của học sinh, học viên.

2. Các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước liên quan đến quan hệ xã hội

Các chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách của Nhà nước đều nhấn mạnh yêu cầu bảo đảm công bằng trong tiếp cận giáo dục, ưu tiên đầu tư cho giáo dục, chăm lo cho người học, đặc biệt là người học thuộc vùng khó khăn, đối tượng yếu thế và thúc đẩy phát triển nguồn nhân lực.

Hiến pháp năm 2013 được sửa đổi, bổ sung năm 2025 khẳng định quyền học tập của công dân và trách nhiệm của Nhà nước trong việc tạo điều kiện để mọi người được học tập. Luật Giáo dục năm 2019 được sửa đổi, bổ sung bởi Luật số 123/2025/QH15 quy định Nhà nước ưu tiên đầu tư cho giáo dục, có chính sách hỗ trợ người học nhằm thực hiện công bằng trong giáo dục. Luật Ngân sách nhà nước năm 2025 cho phép địa phương quyết định các chính sách chi phù hợp với khả năng ngân sách và nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Ngày 03/7/2026, Chính phủ ban hành Nghị định số 271/NĐ-CP quy định về miễn phí sách giáo khoa giáo dục phổ thông và miễn học phí, giáo trình môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh tại cơ sở giáo dục đại học, giáo dục nghề nghiệp. Theo đó, tại khoản 2 Điều 9 quy định: *Đối với các địa phương có khả năng cân đối ngân sách (hoặc xã hội hóa) được khuyến khích thực hiện chính sách miễn phí sách giáo khoa sớm hơn quy định tại khoản 1 Điều này; ưu tiên bố trí nguồn lực để triển khai trước đối với các địa bàn biên giới, hải đảo, vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn, bảo đảm phù hợp với điều kiện thực tiễn và khả năng ngân sách của địa phương.*

Việc xây dựng Nghị quyết về cung cấp miễn phí sách giáo khoa cho học sinh, học viên trên địa bàn tỉnh Cà Mau phù hợp với định hướng của Đảng, Nhà nước về phát triển giáo dục, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và bảo đảm an sinh xã hội.

II. THỰC TRẠNG QUAN HỆ XÃ HỘI

1. Quan hệ xã hội chưa có pháp luật điều chỉnh liên quan đến dự thảo Nghị quyết

Hiện nay, pháp luật chưa có quy định chung bắt buộc Nhà nước phải cung cấp miễn phí sách giáo khoa cho tất cả học sinh, học viên trong phạm vi một tỉnh. Các quy định hiện hành chủ yếu tập trung vào hỗ trợ học phí, chi phí học tập hoặc hỗ trợ đối tượng đặc thù. Do đó, quan hệ xã hội giữa người học có nhu cầu được cung cấp sách giáo khoa miễn phí và cơ quan nhà nước địa phương chưa có cơ chế pháp lý cụ thể để thực hiện thống nhất.

Trong thực tế, nhiều địa phương triển khai hỗ trợ sách giáo khoa thông qua các chương trình vận động, xã hội hóa hoặc hỗ trợ theo từng nhóm đối tượng. Cách thức này chưa bảo đảm tính ổn định, đồng bộ và lâu dài.

2. Lý do cần có quy định của pháp luật để điều chỉnh quan hệ xã hội

a) Bảo đảm quyền học tập và công bằng trong tiếp cận giáo dục

Việc cung cấp miễn phí sách giáo khoa giúp giảm rào cản tài chính đối với người học, góp phần bảo đảm mọi học sinh, học viên đều có điều kiện tiếp cận tài liệu học tập thiết yếu.

b) Giảm gánh nặng chi phí đầu năm học cho gia đình

Chi phí mua sách giáo khoa là khoản chi bắt buộc đối với hầu hết gia đình có con đi học. Chính sách cung cấp miễn phí sẽ hỗ trợ thiết thực cho người dân, nhất là hộ nghèo, cận nghèo và gia đình có nhiều con đang đi học.

c) Tạo cơ sở pháp lý cho việc sử dụng ngân sách địa phương

Nghị quyết của Hội đồng nhân dân tỉnh là căn cứ để bố trí, quản lý và quyết toán kinh phí thực hiện chính sách theo đúng quy định của Luật Ngân sách nhà nước.

d) Bảo đảm tính công khai, minh bạch và ổn định của chính sách

Khi được quy định bằng văn bản quy phạm pháp luật, đối tượng thụ hưởng, mức hỗ trợ, nguồn kinh phí và trách nhiệm tổ chức thực hiện sẽ được xác định rõ ràng, hạn chế tình trạng thực hiện không thống nhất giữa các cơ sở giáo dục.

3. Thẩm quyền ban hành các quy định của pháp luật để điều chỉnh quan hệ xã hội

Luật Tổ chức chính quyền địa phương và Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật quy định Hội đồng nhân dân cấp tỉnh có thẩm quyền ban hành nghị quyết để quyết định các biện pháp phát triển kinh tế - xã hội, chính sách an sinh xã hội và các khoản chi thuộc ngân sách địa phương theo quy định của pháp luật.

Đối với chính sách cung cấp miễn phí sách giáo khoa cho học sinh, học viên trên địa bàn tỉnh, Hội đồng nhân dân tỉnh Cà Mau có thẩm quyền ban hành nghị quyết quy định phạm vi, đối tượng, nguyên tắc thực hiện, lộ trình thực hiện, phương thức hỗ trợ, nguồn kinh phí và tổ chức thực hiện. Ủy ban nhân dân tỉnh tổ chức triển khai thực hiện sau khi nghị quyết được thông qua.

4. Những nội dung khác

- Tác động xã hội: Chính sách dự kiến sẽ góp phần nâng cao tỷ lệ huy động học sinh đến trường, hạn chế tình trạng thiếu sách giáo khoa đầu năm học và tăng cường niềm tin của người dân đối với chính sách giáo dục của địa phương.

- Tác động ngân sách: Việc cung cấp miễn phí sách giáo khoa làm tăng nhu cầu chi ngân sách địa phương. Do đó cần đánh giá kỹ khả năng cân đối ngân sách, lộ trình thực hiện và phương thức cấp phát để bảo đảm tính bền vững.

- Tính khả thi: Tỉnh Cà Mau có hệ thống cơ sở giáo dục và cơ sở dữ liệu học sinh tương đối đầy đủ, tạo điều kiện thuận lợi cho việc xác định đối tượng và tổ chức triển khai chính sách.

III. ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

Sở Giáo dục và Đào tạo đề xuất, kiến nghị:

1. Ủy ban nhân dân tỉnh xem xét, trình Hội đồng nhân dân tỉnh ban hành Nghị quyết quy định về cung cấp miễn phí sách giáo khoa cho học sinh, học viên trên địa bàn tỉnh Cà Mau theo đúng trình tự, thủ tục quy định.

2. Các sở, ngành có liên quan phối hợp với Sở Giáo dục và Đào tạo trong quá trình thẩm định, góp ý, bảo đảm tính khả thi và phù hợp với điều kiện ngân sách của địa phương.

3. Sau khi Nghị quyết được ban hành, giao Sở Giáo dục và Đào tạo chủ trì, phối hợp với Sở Tài chính, các đơn vị liên quan và các cơ sở giáo dục tổ chức triển khai thực hiện bảo đảm đúng đối tượng, công khai, minh bạch và hiệu quả.

Trên đây là Báo cáo đánh giá thực trạng quan hệ xã hội có liên quan đến dự thảo Nghị quyết quy định về miễn phí sách giáo khoa cho học sinh, học viên trên địa bàn tỉnh Cà Mau./.

Nơi nhận:

- UBND tỉnh (báo cáo);
- Sở Tư pháp;
- Giám đốc, các Phó Giám đốc;
- Trưởng các phòng thuộc Sở;
- Lưu: VT, GDTrH.

Nguyễn Văn Nguyên

Phụ lục

(Kèm theo Báo cáo số 5303/BC-SGDDT ngày 20/7/2026 của Sở Giáo dục và Đào tạo)

1. Chủ trương, đường lối của Đảng có liên quan đến dự thảo

CHÍNH SÁCH/ QUY ĐỊNH CỦA DỰ THẢO VĂN BẢN	QUY ĐỊNH CỦA PHÁP LUẬT HIỆN HÀNH CÓ LIÊN QUAN	ĐÁNH GIÁ (Đã thể chế đầy đủ hoặc một phần)	ĐỀ XUẤT XỬ LÝ
Dự thảo Nghị quyết Hội đồng nhân dân tỉnh “Quy định về cung cấp miễn phí sách giáo khoa cho học sinh, học viên trên địa bàn tỉnh Cà Mau”	- Nghị quyết số 71-NQ/TW ngày 22/8/2025 của Bộ Chính trị về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo trong giai đoạn mới; - Nghị định số 271/2026/NĐ-CP ngày 03/7/2026 của Chính phủ quy định về miễn phí sách giáo khoa giáo dục phổ thông và miễn học phí, giáo trình môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh tại cơ sở giáo dục đại học, giáo dục nghề nghiệp; - Thông báo ý kiến của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về dự thảo Nghị quyết quy định mức chi tổ chức thực hiện công tác thi đua, khen thưởng trên địa bàn tỉnh Cà Mau và chủ trương xây dựng chính sách hỗ trợ sách giáo khoa giáo dục phổ thông cho học sinh phổ thông và học viên học chương trình giáo dục thường xuyên cấp trung học phổ thông đang học tại các cơ sở giáo dục công lập trên địa bàn tỉnh Cà Mau (Thông báo số 929-TB/TU ngày 29/6/2026); - Các chủ trương của Đảng về bảo đảm công bằng trong tiếp cận giáo dục, chăm lo người học, nhất là người học có hoàn cảnh khó khăn.	Đã thể chế một phần thông qua các chính sách hỗ trợ học phí, chi phí học tập; tuy nhiên chưa có cơ chế sử dụng ngân sách địa phương để cung cấp miễn phí sách giáo khoa cho học sinh, học viên trên địa bàn tỉnh	Ban hành Nghị quyết của Hội đồng nhân dân tỉnh để cụ thể hóa chủ trương trong điều kiện thực tế của địa phương

2. Văn bản quy phạm pháp luật có liên quan đến dự thảo

QUY ĐỊNH CỦA DỰ THẢO VĂN BẢN	QUY ĐỊNH CỦA PHÁP LUẬT HIỆN HÀNH CÓ LIÊN QUAN	ĐÁNH GIÁ (Tính hợp hiến, tính hợp pháp, tính thống nhất)	ĐỀ XUẤT XỬ LÝ
Dự thảo Nghị quyết Hội đồng nhân dân tỉnh “Quy định về cung cấp miễn phí sách giáo khoa cho học	- Luật Tổ chức chính quyền địa phương số 72/2025/QH15; - Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật số	Bảo đảm tính hợp hiến, hợp pháp, thống nhất với hệ thống pháp luật	Hoàn thiện dự thảo Nghị quyết, quy định rõ đối

QUY ĐỊNH CỦA DỰ THẢO VĂN BẢN	QUY ĐỊNH CỦA PHÁP LUẬT HIỆN HÀNH CÓ LIÊN QUAN	ĐÁNH GIÁ (Tính hợp hiến, tính hợp pháp, tính thống nhất)	ĐỀ XUẤT XỬ LÝ
sinh, học viên trên địa bàn tỉnh Cà Mau”. Nội dung chính: - Đối tượng áp dụng: Học sinh học tại các cơ sở giáo dục trên địa bàn tỉnh Cà Mau bao gồm công lập và tư thục thực hiện Chương trình giáo dục; các cơ sở giáo dục, cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan. - Mức cung cấp và phương thức thực hiện: Được cung cấp miễn phí 01 bộ sách giáo khoa theo chương trình giáo dục phổ thông hiện hành do Bộ Giáo dục và Đào tạo quyết định sử dụng thống nhất toàn quốc; cấp phát thông qua cơ sở giáo dục nơi học sinh đang theo học. - Lộ trình thực hiện: Năm học 2026 - 2027: Học sinh tiểu học; Năm học 2027 - 2028: Học sinh THCS; Năm học 2028 - 2029: Học sinh THPT. - Nguồn kinh phí thực hiện: Ngân sách nhà nước bảo đảm theo phân cấp (ngân sách tỉnh, nguồn bổ sung có mục tiêu, nguồn tài trợ, huy động hợp pháp).	64/2025/QH15 được sửa đổi, bổ sung bởi Luật số 87/2025/QH15; - Luật Giáo dục năm 2019 được sửa đổi, bổ sung bởi Luật số 123/2025/QH15 ngày 10/12/2025; - Luật Ngân sách nhà nước số 89/2025/QH15; - Nghị quyết số 71-NQ/TW ngày 22/8/2025 của Bộ Chính trị; - Nghị quyết số 248/2025/QH15 ngày 10/12/2025 của Quốc hội. - Nghị định số 271/2026/NĐ-CP ngày 03/7/2026 của Chính phủ quy định về miễn phí sách giáo khoa giáo dục phổ thông và miễn học phí, giáo trình môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh tại cơ sở giáo dục đại học, giáo dục nghề nghiệp (nội dung liên quan trực tiếp: khoản 2 Điều 9 khuyến khích các địa phương cân đối ngân sách thực hiện chính sách miễn phí sách giáo khoa sớm hơn quy định chung)	hiện hành; phù hợp chủ trương tăng cường bảo đảm quyền học tập, an sinh xã hội và thẩm quyền quyết định chính sách của Hội đồng nhân dân tỉnh.	tương tự hưởng, nguyên tắc thực hiện, nguồn kinh phí, trách nhiệm của các cơ quan, đơn vị và cơ chế tổ chức thực hiện

3. Điều ước quốc tế có liên quan đến dự thảo

CHÍNH SÁCH/ QUY ĐỊNH CỦA DỰ THẢO VĂN BẢN	QUY ĐỊNH CỦA ĐIỀU ƯỚC QUỐC TẾ CÓ LIÊN QUAN	ĐÁNH GIÁ (Tính tương thích)	ĐỀ XUẤT XỬ LÝ